

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

2 SEPTEMBER 1994

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer L. Barbé —

houdende beperking van het gebruik van bepaalde pesticiden

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het probleem

Het gebruik van pesticiden is problematisch voor het leefmilieu en biedt ook risico's voor de volksgezondheid. De laatste jaren treft men steeds hogere concentraties pesticiden aan in grond- en oppervlaktewater.

In het „Onderzoek microverontreinigingen in zwevend stof in het oppervlaktewater van het Scheldebekken” van de VMM werd gezocht naar vijfendertig pesticiden. Er werden er achtentwintig teruggevonden, waaronder atrazin en simazin.

Uit een studie van Aminal, „Grondwaterkwaliteit in Limburg 1992” bleek dat van zesenvijftig putten in Pleistocene grindafzettingen er in 20 percent een overschrijding van de drinkwaternorm voor atrazin werd vastgesteld.

Volgens het jaarverslag 1993 van de Antwerpse Waterwerken (AWW) werden in het Albertkanaal verhoogde concentraties atrazin, simazin, isoproturon en diuron aangetroffen. Het AWW gebruikt water uit het Albertkanaal voor de productie van drinkwater. Al jaren is er een normoverschrijding voor atrazin en simazin. Sinds 1993 is dat ook het geval voor diuron en isoproturon. De opeenvolgende ministers voor Leefmilieu gaven aan AWW (en andere drinkwatermaatschappijen die bij AWW water kopen) een afwijking op de normen voor deze pesticiden, omdat het zagezegd om een noodgeval zou gaan. Het is op zich uiteraard verkeerd de kern van het probleem te ontwijken door regels aan te passen

aan de werkelijkheid. Bovendien zijn deze afwijkingen in strijd met de Europese richtlijn van 15 juli 1980 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water. De Europese Commissie meldde dit reeds op 23 december 1992 aan ons land. Het is dringend nodig dat maatregelen aan de bron worden genomen om de aanwezigheid van deze pesticiden in het leefmilieu en in het drinkwater drastisch te beperken.

De Europese Raad is er bij de drinkwaterrichtlijn van 1980 terecht van uitgegaan dat pesticiden niet thuis horen in drinkwater (vandaar als norm de toenmalige detectielimiet). Het is immers onmogelijk het effect op de volksgezondheid in te schatten van een cocktail van drinkwater met verschillende pesticiden.

AWW bouwt nu een actieve koelfilterinstallatie om deze pesticiden te verwijderen. Dat is natuurlijk maar een end-of-the-pipe oplossing. In het beste geval voldoet het afgeleverde drinkwater dan aan de norm, maar in het ecosysteem blijven deze pesticiden aanwezig.

Er dringen zich dan ook dringende maatregelen op om het voorkomen van deze vier pesticiden te beperken, dit zowel om het leefmilieu te beschermen (aantasting plantengroei, bio-accumulatie) als in het kader van de preventieve gezondheidszorg.

Het meest logische is uiteraard deze pesticiden op federaal vlak te verbieden. Daartoe werd ook een wetsvoorstel ingediend (wetsvoorstel om sommige pesticiden te verbieden, ingediend door de heren Barbé, Dejonckheere en Brisart ; stuk 1297/1 van 25 januari 1994). Maar wachten op zo'n verbod zou onverantwoordelijk zijn. Het Vlaamse Gewest kan binnen zijn bevoegdheden het gebruik van deze pesticiden aan banden leggen. Dit decreet strekt er dan ook toe het gebruik van de vier meest problematische pesticiden in Vlaanderen inzake leefmilieu en volksgezondheid te verbieden (verbod op sproeien). Er wordt weliswaar niet overal in Vlaanderen uit oppervlaktewater drinkwater gewonnen, maar het lijkt ons aangewezen het verbod over heel Vlaanderen in te stellen. Enerzijds omdat het leefmilieu overal verontreinigd wordt, anderzijds omdat op termijn op andere plaatsen ook drinkwater kan gewonnen worden.

De bevoegdheidsverdeling

Ingevolge de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur is de federale overheid ondubbelzinnig bevoegd inzake produktnormen. Enkel de federale overheid kan dus de produktie, de verkoop en het verhandelen van pesticiden beperken of verbieden.

Ingevolge dezelfde bijzondere wet zijn de gewesten bevoegd inzake de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van de bodem, de ondergrond, het water en de lucht tegen verontreiniging en aantasting, alsmede de strijd tegen de geluidshinder. Bovendien zijn de gewesten ook bevoegd inzake de preventieve gezondheidszorg. Nu al verbiedt het Vlaams Gewest sommige inrichtingen en activiteiten in bepaalde gebieden om milieuredenen, bijvoorbeeld :

- 1° een hele reeks inrichtingen in waterwinningsgebieden ;
- 2° sommige afvalstoffeninrichtingen in woongebieden ;
- 3° sommige veeteeltbedrijven in woongebieden ;

Het Vlaams Gewest legt dus beperkingen op aan en verbiedt zelfs bepaalde menselijke activiteiten die het leefmilieu

schaden, naar gelang de zone of het gebied waar deze activiteiten plaats hebben. Het Vlaams Gewest is dan ook perfect bevoegd om het leefmilieu te beschermen door de activiteiten die pesticiden in het leefmilieu brengen, te beperken of te verbieden. Het wegbermbesluit (besluit van de Vlaamse regering van 27 juni 1984 houdende maatregelen inzake natuurbehoud op de bermen beheerd door publiekrechtelijke rechtspersonen) legt trouwens ook beperkingen op inzake het gebruik van herbiciden.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

In plaats van „sproeien” werd gekozen voor een ruime en sluitende formulering : „elk gebruik waarbij de pesticiden in of op de bodem, in het water of in de lucht terechtkomen”.

Artikelen 3 tot en met 6

Dit zijn bepalingen overgenomen uit het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, waarbij evenwel de strafmaat werd gelijkgesteld met die in het decreet van 20 april 1994 tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

Artikel 7

Dit artikel behoeft geen commentaar.

L. BARBE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Elk gebruik van de pesticiden atrazin, simazin, diuron en isoproturon waarbij ze in of op de bodem, in het water of in de lucht terechtkomen, is verboden.

Artikel 3

Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, houden de burgemeester en de ambtenaren die de Vlaamse regering aanwijst, toezicht op de toepassing van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

Artikel 4

De overeenkomstig artikel 3 aangewezen ambtenaren kunnen mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven.

Zij stellen een overtreding vast door middel van een proces-verbaal dat bewijskracht heeft tot het tegendeel bewezen is. Een afschrift van het proces-verbaal wordt bij aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de overtreder binnen vijf werkdagen na de vaststelling van de overtreding.

Bij de uitoefening van hun ambt kunnen zij de bijstand van de gemeentepolitie en van de Rijkswacht vorderen.

Artikel 5

Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot vijf jaar en met een geldboete van honderd frank tot tien miljoen frank :

1° degene die de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten niet naleeft ;

2° degene die het bij of krachtens dit decreet geregelde toezicht verhindert ;

3° degene die geen gevolg geeft aan de opgelegde dwangmaatregelen.

Artikel 6

Alle bepalingen van boek 1 van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de bij dit decreet bepaalde misdrijven.

Artikel 7

Dit decreet treedt in werking op 1 december 1994.

L. BARBE
